

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Проблеми кваліфікації злочинів проти життя та здоров'я

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень

(назва рівня вищої освіти)

кафедра державно-правових дисциплін, кримінального права та процесу

(назва кафедри)

Харків – 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна / вечірня форма навчання	заочна форма навчання
Українська		2021-2022	2021-2022
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 08 Право (шифр і назва)	Вид дисципліни Вибіркова	
	Спеціальність 081 Право		
Модулів – 2	Освітня програма 081 Право (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2021-2022	
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
	5-6	5-6	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 10	Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень	Лекції	
		16	8
		Практичні, семінарські	
		34	12
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		100	130
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
Вид контролю:			
залік	залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Проблеми кваліфікації злочинів проти життя та здоров'я»* є формування у здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» предметних компетентностей, системи знань, вмінь та навичок в сфері правничих досліджень щодо кваліфікації злочинів проти життя та здоров'я.

Основними завданнями вивчення дисципліни *«Проблеми кваліфікації злочинів проти життя та здоров'я»* є

1. Узагальнення, поглиблення та розширення знань з Загальної та Особливої частин кримінального права.

2. Вироблення практичних навичок кваліфікації злочинів проти життя та здоров'я.

3. Формування навичок тлумачення закону про кримінальну відповідальність та положень постанов Пленуму Верховного Суду України.

4. Поглиблення навичок відмежування злочинів проти життя і здоров'я від суміжних правопорушень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми формуються програмні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати комплексні наукові проблеми у галузі права, формувати концептуальні та методологічні знання у сфері юридичної науки, впроваджувати і примножувати загальнолюдські правові цінності, навчати правовим доктринам та принципам, на яких базується право, його тлумачення та особливості застосування.

ЗК 4. Здатність використовувати інформаційні технології для проведення та апробації дослідження.

ФК 3. Здатність визначати та розв'язувати актуальні проблеми сучасної юридичної науки за напрямом дослідження.

ФК 4. Здатність оцінювати та аналізувати правові явища та правовідносини на дослідницькому рівні.

ФК 5. Здатність виявляти проблеми правового регулювання суспільних відносин та пропонувати шляхи їх вирішення.

ФК 8. Здатність виявляти та критично оцінювати наукові та законодавчі колізії, що не відповідають реаліям правової дійсності.

ФК 9. Здатність добирати, аналізувати та систематизувати законодавство та правозастосовну практику, що складає емпіричну основу дослідження.

ФК 10. Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання та захисту.

3. Передумови вивчення дисципліни

Кримінальне право (Загальна частина), Кримінальне право (Особлива частина), проблеми теорії кримінального права, проблеми наукових досліджень в сфері кримінального права, наукові основи кваліфікації злочину.

4. Результати навчання за дисципліною

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких програмових результатів навчання:

ПРН 1. Знати та розуміти основні юридичні школи, провідні класичні і сучасні доктрини, тенденції подальшого розвитку юридичної науки.

ПРН 2. Знати нормативно-правові акти та юридичну практику за напрямом наукового дослідження.

ПРН 5. Вміти визначити об'єкт і предмет досліджень, використовуючи гносеологічні та інші методологічні підходи до розв'язання наукових проблем у галузі права.

ПРН 7. Використовувати сучасні наукові, нормативно-правові та інші інформаційні джерела для оцінки стану вивченості об'єкта досліджень і актуальності наукової проблеми.

ПРН 9. Вміти доступно, на високому науковому рівні доносити сучасні наукові знання та результати власних досліджень.

ПРН 14. Демонструвати здатність до ефективної самоорганізації у дослідницькій та викладацькій діяльності.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1.1 Загальні питання кваліфікації злочинів проти життя та здоров'я особи

Правове визначення терміну «кваліфікація». Місце кваліфікації у процесі застосування правових норм та їх співвідношення. Структура та види кваліфікації кримінальних правопорушень. Фактична та нормативна підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення як єдина законна, необхідна і достатня підстава кримінальної відповідальності.

Визначення об'єкту й предмета кримінальних правопорушень та об'єктивної сторони. Кваліфікація по суб'єкту та суб'єктивній стороні кримінального правопорушення. Процесуальне оформлення кваліфікації кримінальних правопорушень.

Види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи в залежності від безпосереднього об'єкта посягання: кримінальні правопорушення проти життя; кримінальні правопорушення проти здоров'я; кримінальні правопорушення, які стаять у небезпеку життя і здоров'я.

Тема 1.2. Кваліфікація злочинів проти життя

Кримінальні правопорушення проти життя. Вбивства: вбивство без обтяжуючих та без пом'якшуючих обставин (просте вбивство) (ч. 1 ст. 115 КК України); вбивство, вчинене за обтяжуючих обставин (ч. 2 ст. 115 КК України); вбивство, вчинене за пом'якшуючих обставин (ст. 116-118 КК України); вбивство через необережність (ст. 119 КК України). Доведення до самогубства (ст. 120 КК України).

Момент початку кримінально-правової охорони життя. Закінчення кримінально-правової охорони життя. Актуальні питання кваліфікації умисного вбивства, яке вчинене при відсутності як обтяжуючих, так і пом'якшуючих обставин та умисного вбивства, вчиненого за обтяжуючих обставин. Відмежування корисливого вбивства від вбивства, вчиненого під час розбою. Особливості кваліфікації умисного вбивства з хуліганських мотивів. Умисне вбивство, вчинене на замовлення і за попереднім зговором групою осіб або організованою групою. Вбивство, заподіяне у стані фізіологічного афекту чи у стані сильного душевного хвилювання, що раптово виникло внаслідок протизаконного насильства або тяжкої образи потерпілим. Вбивство при перевищенні меж необхідної оборони. Вбивство з необережності.

Тема 1.3. Кваліфікація тілесних ушкоджень

Види тілесних ушкоджень за ступенем тяжкості: тяжкі; середньої тяжкості; легкі.

Ознаки тяжкого тілесного ушкодження (ч. 1 ст. 121 КК): 1) небезпечне для життя в момент заподіяння або таке, що спричинило; 2) втрату будь-якого органа чи його функцій; 3) каліцтво статевих органів; 4) психічну хворобу; 5) інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину; 6) переривання вагітності; 7) непоправне знівечення обличчя.

Середньої тяжкості тілесне ушкодження (ч. 1 ст. 122 КК): 1) не є небезпечним для життя і не потягло за собою наслідків, передбачених у ст. 121 КК, але 2) таке, що спричинило тривалий розлад здоров'я або значну стійку втрату працездатності менш як на одну третину.

Умисне легке тілесне ушкодження (ст. 125 КК): 1) легке тілесне ушкодження (ч. 1 ст. 125 КК) – ушкодження, що має незначні скороминучі наслідки, тривалістю не більш як шість днів (синець, подряпина тощо); 2) легке тілесне ушкодження, що спричинило короточасний розлад здоров'я або незначну втрату працездатності (ч. 2 ст. 125 КК).

Модуль 2.

Тема 2.1. Кваліфікація злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини

Кваліфікація побоїв і мордування. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки побоїв і мордування. Кваліфікуючі ознаки. Особливості кваліфікації побоїв і мордувань. Погроза вбивством. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки погрози вбивством.

Тема 2.2. Кваліфікація злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини, які вчинюються у сфері охорони життя та здоров'я людини від окремих видів небезпечних інфекційних хвороб

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст.130 КК). Свідоме поставлення іншої особи в небезпеку зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби, що є небезпечною для життя людини (ч. 1 ст. 130 КК). Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочину, передбаченого ст. 130 КК. Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст.131 КК). Зараження венеричною хворобою (ст.133 КК).

Тема 2.3. Кваліфікація злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини, які вчинюються у сфері надання медичних послуг

Особливості кваліфікації: незаконного проведення абортів або стерилізації (ст.134 КК); незаконної лікувальної діяльності (ст.138 КК); ненадання допомоги хворому медичним працівником (ст.139 КК); неналежного виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст. 140 КК); порушення прав пацієнта (ст. 141 КК); незаконного проведення дослідів над людиною (ст. 142 КК).

Тема 2.4. Кваліфікація злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини внаслідок залишення

особи без допомоги або в результаті неналежного виконання винним своїх обов'язків

Особливості кваліфікації залишення в небезпеці (ст. 135 КК) та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані (ст.136 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки зазначених злочинів. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки залишення в небезпеці.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна / вечірня форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Тема 1.1. Загальні питання кваліфікації злочинів проти життя та здоров'я особи	6	2	4				12	1	1			10
Тема 1.2. Кваліфікація злочинів проти життя	32	4	8			20	35	2	3			30
Тема 1.3. Кваліфікація тілесних ушкоджень	6	2	4				13	1	2			10
Разом за змістовим модулем 1	44	8	16			20	60	4	6			
Модуль 2.												
Тема 2.1. Кваліфікація злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини	56	2	4			50	53	1	2			50
Тема 2.2. Кваліфікація злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини, які вчинюються у сфері охорони життя та здоров'я людини від окремих видів небезпечних інфекційних хвороб	17	2	5			10	13	1	2			10

Тема 2.3. Кваліфікація злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини, які вчинюються у сфері надання медичних послуг	27	2	5			20	12	1	1			10
Тема 2.4. Кваліфікація злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини внаслідок залишення особи без допомоги або в результаті неналежного виконання винним своїх обов'язків	6	2	4				12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 2	106	8	18			80	90	4	6			130

7. Самостійна робота

<i>№ п/п</i>	<i>Опис завдання</i>	<i>Час для виконання (год.)</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
1.	Написання реферату на одну з тем: 1. Злочини проти життя та здоров'я у системі Особливої частини КК України. 2. Здоров'я як об'єкт кримінально-правової охорони. 3. Злочини, що спричиняють шкоду здоров'ю людини, які вчинюються у сфері надання медичних послуг: особливості кваліфікації.	50	Вивчення методики та методології написання реферату. Відображення власного розуміння суті питання, здатність самостійно використовувати літературні джерела, вміння пов'язувати теоретичні положення з їх практичним застосуванням і формулювати критичні висновки.
2.	Проведення аналізу вироку суду за ст. 116 КК України (https://reyestr.court.gov.ua/)	25	Вивчення нормативно-правової бази, що регламентує відповідальність за умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Письмове викладення висновків аналізу вироку суду за ст. 116 КК України.
3.	Написання тез доповідей на одну з наступних тематик: 1. Значення судових роз'яснень для кваліфікації кримінальних правопорушень. 2. Вбивство і суїцид: особливості кваліфікації.	25	Вивчення методики та методології написання тез доповідей. Обрання актуальної теми тез доповідей. Повнота розкриття досліджуваної теми у тезах доповіді. Публікації тез доповідей.

	3. Особливості кваліфікації умисного тяжкого тілесного ушкодження, заподіяного у стані сильного душевного хвилювання. 4. Домашнє насильство (ст. 126-1 КК): проблеми кваліфікації. 5. Особливості суб'єкта незаконного проведення абортів або стерилізації.		
	<i>Разом</i>		<i>Максимальна кількість балів – 34</i>

Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Вид діяльності здобувача	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	8	4	4	4	4
Відвідування семінарських занять					
Відвідування практичних занять	8	8	4	8	4
Робота на семінарському занятті					
Робота на практичному занятті	40	8	20	8	20
Виконання завдань для самостійної роботи	34	2	20	1	14
Виконання модульної роботи	10	1	5	1	5
Р а з о м	100	23	53	22	47

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Тривалість проведення: 20 хвилин у межах практичного заняття у формі усної співбесіди з тематики модуля.

Максимальна кількість балів: 5 балів.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік

Форма проведення: усна.

Тривалість проведення: 2 години.

Максимальна кількість балів: 100 балів.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття кваліфікації злочинів.
2. Види та значення кваліфікації злочинів.
3. Структура кваліфікації злочинів.
4. Види підстав кваліфікації злочинів.
5. Склад злочину та його кваліфікація.
6. Принципи кваліфікації злочинів.
7. Формула кваліфікації.
8. Значення судових роз'яснень для кваліфікації.
9. Загальна характеристика злочинів проти життя і здоров'я.
10. Злочини проти життя. Загальна кримінально-правова характеристика.
11. Поняття «вбивство», його об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види вбивств.
12. Кваліфікація простого умисного вбивства (ч.1 ст. 115 КК України).
13. Кваліфікація умисного вбивства вчиненого з особливою жорстокістю.
14. Кваліфікація умисного вбивства особи або його близького у зв'язку з виконанням цієї особи службового чи громадського обов'язку.
15. Кваліфікація умисного вбивства з корисних мотивів.
16. Кваліфікація умисного вбивства з хуліганських мотивів.
17. Кваліфікація умисного вбивства, поєднаного із зґвалтуванням або сексуальним насильством.
18. Кваліфікація умисного вбивства, вчиненого на замовлення.
19. Кваліфікація умисного вбивства, вчиненого у стані сильного душевного хвилювання.
20. Кваліфікація умисного вбивства, вчиненого матір'ю своєї новонародженої дитини.
21. Кваліфікація умисного вбивства при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.
22. Кваліфікація вбивства через необережність (ст. 119 КК України).
23. Відмежування тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства через необережність.
24. Кваліфікація доведення до самогубства.
25. Злочини проти здоров'я. Загальна кримінально-правова характеристика.
26. Поняття та види тілесних ушкоджень.
27. Кваліфікація умисного тяжкого тілесного ушкодження.
28. Кваліфікація умисного середньої тяжкості тілесне ушкодження.
29. Кваліфікація умисного легкого тілесного ушкодження.
30. Кваліфікація умисного тяжкого тілесного ушкодження, вчиненого у стані сильного душевного хвилювання.
31. Умисне тяжке тілесне ушкодження при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця: проблеми кваліфікації.
32. Побої та мордування. Каткування. Відмежування від тілесних ушкоджень та інших злочинів проти життя і здоров'я особи.
33. Зараження вірусом імунодефіциту чи іншої невиліковної хвороби.
34. Погроза вбивством: особливості кваліфікації.
35. Кваліфікація порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини.
36. Кваліфікація залишення в небезпеці.
37. Відмежування залишення в небезпеці від ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.
38. Незаконне проведення абортів або стерилізації: проблеми кваліфікації.
39. Ненадання допомоги хворому медичним робітником. Перспективи кваліфікації.

Шкала відповідності оцінок

Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

8. Методичне забезпечення

Програма курсу «Проблеми кваліфікації правопорушень проти життя та здоров'я»

Силабус курсу «Проблеми кваліфікації правопорушень проти життя та здоров'я»

9. Література

1. Авраменко О. В. Стан сильного душевного хвилювання за кримінальним правом України: монографія / О. В. Авраменко. – Львів, Львівський державний університет внутрішніх справ, 2009. – 244 с.
2. Актуальні проблеми кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, Л.М. Демидова та ін.; за заг ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, Л.М. Демидової. – Х.: Право, 2017. – 400 с.
3. Баулін Ю.В. Звільнення від кримінальної відповідальності: Монографія. – К.: Атіка, 2004.
4. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник : у 3-х т. – Т. 1. Загальні засади / П.С. Берзін. – 2-ге вид., виправл. та доповн. Київ, ВД «Дакор», 2019. 562 с.
5. Брыч Л. П. Преступления против здоровья и против безопасности жизни и здоровья по законодательству Украины / Л. П. Брыч – Л. : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2010. – 116 с.
6. Брыч Л.П. Теорія розмежування складів злочинів : монографія. Львів : Львівський державний університет, 2013. 712 с
7. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. - Харків : Право, 2016. - Т. 17 : Кримінальне право / редкол.: В. Я. Тацій (голова), В. І. Борисов (заст. голови) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін.-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2017. 1064 с.
8. Відповідальність за передбачені Розділом II Особливої частини Кримінального кодексу України злочини у сфері професійної діяльності медичних працівників та спеціальні види тілесних ушкоджень: монографія / О. Ф. Бантишев, В. О. Глушков, О. В. Копан, С. А. Кузьмін, О. В. Шамара; під заг. ред. В. О. Глушкова; Нац. акад. СБУ. Київ, 2011. 135с.
9. Владимиренко С.В. Видовий об'єкт злочину, передбаченого статтею 350 КК України: проблеми визначення та удосконалення // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. – 2015. – Випуск 33. – Том 2. – С. 97 – 99.
10. Данилевський А.О. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи: проблеми кваліфікації та відмежування від суміжних складів злочинів: науково-практичний посібник. Луганськ, 2011. 150 с.
11. Данилевський А. О., Болдарь Г. Є. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи : проблеми кваліфікації та відмежування від суміжних складів злочинів : [наук.-практ. посіб.] / А. О. Данилевський, Г. Є. Болдарь. – Луганськ : Луганськ. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. Ю. Дідоренка, 2011. – 152 с.
12. Дудоров О.О. Кримінальне право: теорія і практика (вибрані праці). Київ: Ваїте, 2017. 872 с.
13. Дудоров О.О. Хавронюк М.І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М.І. Хавронюка. – К.: Ваїте, 2019. – 228 с.
14. Каранікола О. П. Умисне вбивство заручника або викраденої людини: кримінально-правова, кримінологічна характеристика та протидія : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2015. 16 с.
15. Керімов А.З. Відмежування вбивства з особливою жорстокістю від суміжних складів злочинів. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2012. № 4.
16. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін. ; за ред. М. І. Панова. – Харків : Право, 2016. – 356 с.
17. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – Київ : Істина, 2010. – 430 с.
18. Кваліфікація злочинів, підслідних органам внутрішніх справ : Навчальний посібник / За заг.ред. В.В. Коваленка; за наук. ред. О.М. Джузи та А.В. Савченка. Київ : Атіка, 2011. 648 с.
19. Кісілюк Е.М., Смаглюк О.В. Особливості застосування оціночних понять у кримінальному законодавстві України. Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». Київ: НАУ, 2018. № 1 (46). С. 166–170.
20. Костенко М.В. Вбивства на замовлення: криміналістична характеристика. – Х.: Видавець ФО-П Вапнярчук Н.М., 2006.
21. Костик Н. Кримінальний захист [Текст] : посіб. Н. Костик, О. Якименко. – Вінниця : Консоль, 2014. 335 с.
22. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання [Текст] : монографія / Б. М. Головкін ; наук. консультант В. В. Голина. Харків : Право, 2011. 324 с.
23. Кримінальне право України. Особлива частина: зб. задач / За заг. ред. д.ю.н., проф. Савченка А.В. та к.ю.н., доц. Мостепанюк Л.О. Київ: НАВС, 2018. 101 с.

24. Кримінальний кодекс України. Практика судів України з кримінальних справ, 2007-2008 / Укладач В.В. Сташис, В.І. Тютюгін; за заг. ред. В.В. Сташиса. – К.: Юрінком Інтер, 2009.
25. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / В. І. Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., переробл. і допов. – Харків : Право, 2015. – 680 с.
26. Кравченко С. І. Правові позиції Європейського суду з прав людини щодо обґрунтованості притягнення до кримінальної відповідальності. // Кримінально-правове забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 12-13 жовт. 2017 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. рол. ред.) та ін. – Харків : Право. 2017. С.32-37.
27. Кримінальна відповідальність за катування в Україні та зарубіжних країнах : навч. посіб. / за заг. ред. д.ю.н., проф. А. В. Савченка. К. : Видавничий дім «Кондор», 2018. 240 с.
28. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко. – Київ : Алерта, 2013. – 320 с.
29. Михайлов В. Є. Кримінальна відповідальність за зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби: соціальна обумовленість та склад злочину / В. Є. Михайлов. – Харків : Право, 2011. – 248 с.
30. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. / В. О. Навроцький. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.
31. Навроцький В.О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації. – К., 1999.
32. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України /Д.С.Азаров, В.К.Гришук, А.В.Савченко [та ін.]; за заг. ред. О.М.Джужі, А.В.Савченка, В.В.Чернея. 2-е вид., перероб і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.
33. Основи кримінально-правової кваліфікації: Навч. посіб. – К., 2006.
34. Панов М.І. Глобалізаційні процеси та їх вплив на розвиток кримінального права / Кримінально-правове забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 12-13 жовт. 2017 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. рол. ред.) та ін. – Харків : Право. 2017. С. 18-25.
35. Пилипенко Є.О. Кримінальна відповідальність за залишення у небезпеці: науково-практичні рекомендації. Донецьк, 2011. 81 с.
36. Сенюта І.Я. Медичне право: право людини на охорону здоров'я: (Монографія). – Львів: Астролябія, 2007. – 244 с.
37. Симоненко Н.О. Примушування до проведення абортів/Н.О.Симоненко //Актуальні проблеми кримінального права (пам'яті професора П.П.Михайленка) [Текст]: тези доп. ІХ Всеукр. наук.-теорет. конф. (Київ, 21 листоп. 2018 р.) / [редкол.: В.В. Черней, С.Д. Гусарев, С.С. Чернявський та ін.]. – Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2018. –С. 265-267.
38. Scientific achievements of countries of Europe in the field of legal science. Collective monograph : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2018. 348 p.
39. Трубников В.М. Концепція кримінально-правової охорони права людини на життя / В.М. Трубников, Т.А. Павленко: Монографія. – Х.: Харків юридичний, 2009.
40. Уварова Н. В. Кримінальна відповідальність за злочини проти життя та здоров'я особи, вчинені з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.08 «Кримінальне право і кримінологія ; кримінально-виконавче право» / Н. В. Уварова. – Дніпропетровськ, 2012. – 213 с.
41. Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України з кримінальних справ (1973-2011 роки) / Упоряд.: Ю.М. Грошевий, О.В. Капліна, В.І. Тютюгін. – Х.: Право, 2011.
42. Практика судів України з кримінальних справ (2009-2011). Вид. 2-ге, доповн. / Укладач В.І. Тютюгін; За заг. ред. В.Я. Тація. – Х.: Одіссей, 2012.
43. Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України з кримінальних справ (1973–2011 роки) : станом на 26 верес. 2011 р. / упоряд.: Ю. М. Грошевий, О. В. Капліна, В. І. Тютюгін. – Харків : Право, 2011. – 456 с.
44. Кримінальний кодекс України. Практика судів України з кримінальних справ (2007–2008) / за заг. ред. В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2009. – 384 с.
45. Практика судів України з кримінальних справ (2001–2005) / за заг. ред. В. Т. Маляренка, В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2005. – 464 с.
46. Практика судів України з кримінальних справ (2006–2007) / за заг. ред. В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 880 с.
47. Практика судів України з кримінальних справ (2008–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Одіссей, 2011. – 568 с.
48. Практика судів України з кримінальних справ (2009–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Вид. 2-ге, допов. – Харків : Одіссей, 2012. – 504 с.

49. Практика судів України з кримінальних справ (2012–2013) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2014. – 704 с.
50. Практика судів України з кримінальних справ (2014–2015 рр.) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2016. – 800 с.

10. Додаткові ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – Сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.president.gov.ua> – офіційне інтернет-представництво Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України).
4. www.mvs.gov.ua – Міністерство внутрішніх справ України.
5. <https://minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України.
6. www.nbu.gov.ua – Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського.
7. <https://www.ukma.edu.ua> – наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія».